

Kansallinen lapsistrategia

pääsihteeri Johanna Laisaari

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Miksi tarvitsemme lapsistrategian?

- Suomen lapsi- ja perhepolitiikka on ollut pitkään lyhytjänteistä, sirpaleista ja pirstoutunutta.
- Lapsen oikeudet **eivät toteudu täysimääräisesti** Suomessa.
 - Lapsen oikeudet eivät toteudu yhdenvertaisesti kaikilla alueilla eikä kaikkien lasten kohdalla.
- Lapsen oikeuksille tarvitaan pysyvä suunnitelma- ja koordinaattorakenne, joka on mahdollista luoda lapsioikeusperustaisen lapsistrategian avulla.
- **Keskeinen ongelma on**, että lasten asioiden katsotaan koskettavan heitä, jotka työssään tai arjessaan kohtaavat lapsia.
- Tosiasiassa lapset ovat koko Suomen yhteinen asia, joiden **oikeuksien turvaamiseen tarvitaan meitä kaikkia**.

Kansallisen lapsistrategian valmistelun pohja

- Eduskunta on edellyttänyt, että valtioneuvosto laatii kansallisen lapsistrategian (EK 34/2018 vp – K 5/2018 vp)
- Lapsen aika 2040 –raportti ja siihen liittyvä tutkijaryhmän raportti 3/2019 Sipilän hallituksen aikana.
- Marinin hallituksen kirjaukset YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen perustuvan strategian laatimisesta.

Hallitusohjelmakirjaus lapsistrategiasta

- Strategian tavoitteisiin sitoutetaan valtion ohella myös muut julkiset toimijat, etenkin
 - kunnat ja kuntayhtymät
 - korkeakoulut
 - opetuksen järjestäjät
 - järjestöt
 - seurakunnat
 - elinkeinoelämä

Lapsistrategian tavoitteena on jalkauttaa tietoa strategian olemassaolosta ja sen sisällöstä mahdollisimman laajasti yhteiskuntamme eri toimijoille.

Suomen ensimmäinen kansallinen lapsistrategia on valmistunut

- Kansallinen lapsistrategia valmistui vuoden 2020 lopulla.
- Parlamentaarinen komitea saavutti yhteisen poliittisen tahtotilan.
- Lapsistrategia julkaistiin helmikuussa 2021.

Lapsistrategian kaksi vaihetta

- 1) **Varsinaiseen lapsistrategiaan** kirjattiin pitkän aikavälin tavoitteet ja toimet. Tämä tehtiin parlamentaarisella valmistelulla komiteatyöskentelynä.
- 2) **Strategian toimeenpanosuunnitelmaan** kirjataan hallituskauden (tai vastaavan lyhyemmän aikavälin) tavoitteet, toimet ja niiden voimavarat. Tätä tehdään parhaillaan.

Lapsistrategiassa erityisesti huomioon otettavia perus-ja ihmisoikeussäännöksiä

- 1. Lapsen oikeuksien sopimusta on **tulkittava kokonaisuutena**
- 2. **Lapsen oikeuksia turvataan laajasti** perustuslaissa ja muissakin ihmisoikeussopimuksissa kuin YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa
- 3. Lapsen perus-ja ihmisoikeudet muodostavat **jakamattoman kokonaisuuden**, jossa eri oikeudet ovat yhteydessä toisiinsa, riippuvat toisistaan ja vahvistavat toisiaan.

Kaikkien lasten Suomi

- Strategia perustuu **kolmeen** pääajatukseseen:
 1. Strategialla luodaan aidosti lapsi- ja perhemyönteinen, lapsen oikeuksia kunnioittava Suomi.
 2. Lapsen oikeudet ja asema vakiinnutetaan niin, että lapset huomioidaan johdonmukaisesti kaikessa poliittisessa ja tosiasiallisessa toiminnassa muiden yhteiskunnan jäsenten rinnalla ja että lapset saavat tietoa heille kuuluvista oikeuksista.
 3. Haavoittuvassa asemassa olevien lasten asema turvataan ja heidän tarpeensa tunnistetaan paremmin.

Toimeenpanosuunnitelma

- Kansallinen lapsistrategia on tarkoitettu ohjaamaan **hallituskausittain laadittavaa toimeenpanosuunnitelmaa**.
- Toimeenpanosuunnitelma valmistellaan **eri hallinnonalat** kattavana virkatyönä ja hyväksytään valtioneuvoston yleisistunnossa.
- Toimeenpanosuunnitelmassa yksilöidään tarkemmin, millä toimenpiteillä strategisia linjauksia edistetään kullakin **hallituskaudella**.
- **Kansallisen lapsistrategian tulee tukea kunkin hallituksen** toimeenpanosuunnitelmaa ja siihen liittyvää parlamentaarista yhteistyötä sekä vahvistaa yhteistyötä ja osaamisen koordinointia viranomaisten ja eri yhteiskunnan aloja edustavien asiantuntijoiden välillä.

Tarvitsemme ajattelutavan muutosta!

- ✓ Lapsen oikeudet koskettavat kaikkien mielestä yhdenvertaisesti ja jakamattomasti kaikkia lapsia
- ✓ Lapset nähdään toimijoina, ei vain toiminnan kohteina halki yhteiskunnan.
- ✓ Lapsen oikeudet huomioidaan paitsi päätöksenteossa myös jokapäiväisessä elämässä.
- ✓ Lapsen oikeudet nähdään yhteiskunnassa positiivisena ja iloisena asiana.

Lapsistrategia johtamisen tukena

- Tavoitteena on myös, että lapsistrategia nähdään johtamisen tukena ja työkaluna, kun lapsen oikeuksia edistetään oman organisaation toiminnassa.
 - **Tämä voisi tapahtua esimerkiksi seuraavasti:**
 - ✓ Kunnille omat lapsistrategiat tällä valtuustokaudella
 - ✓ Muut toimijat huomioivat omissa tulevissa strategioissaan kansallisen lapsistrategian keskeiset linjaukset

Lisätietoja kotisivuilta

- www.lapsistrategia.fi

Kansallinen lapsistrategia lapsille ja nuorille

- www.lapsistrategia.fi/strategia

Kiitos!

Johanna Laisaari

johanna.laisaari@gov.fi

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

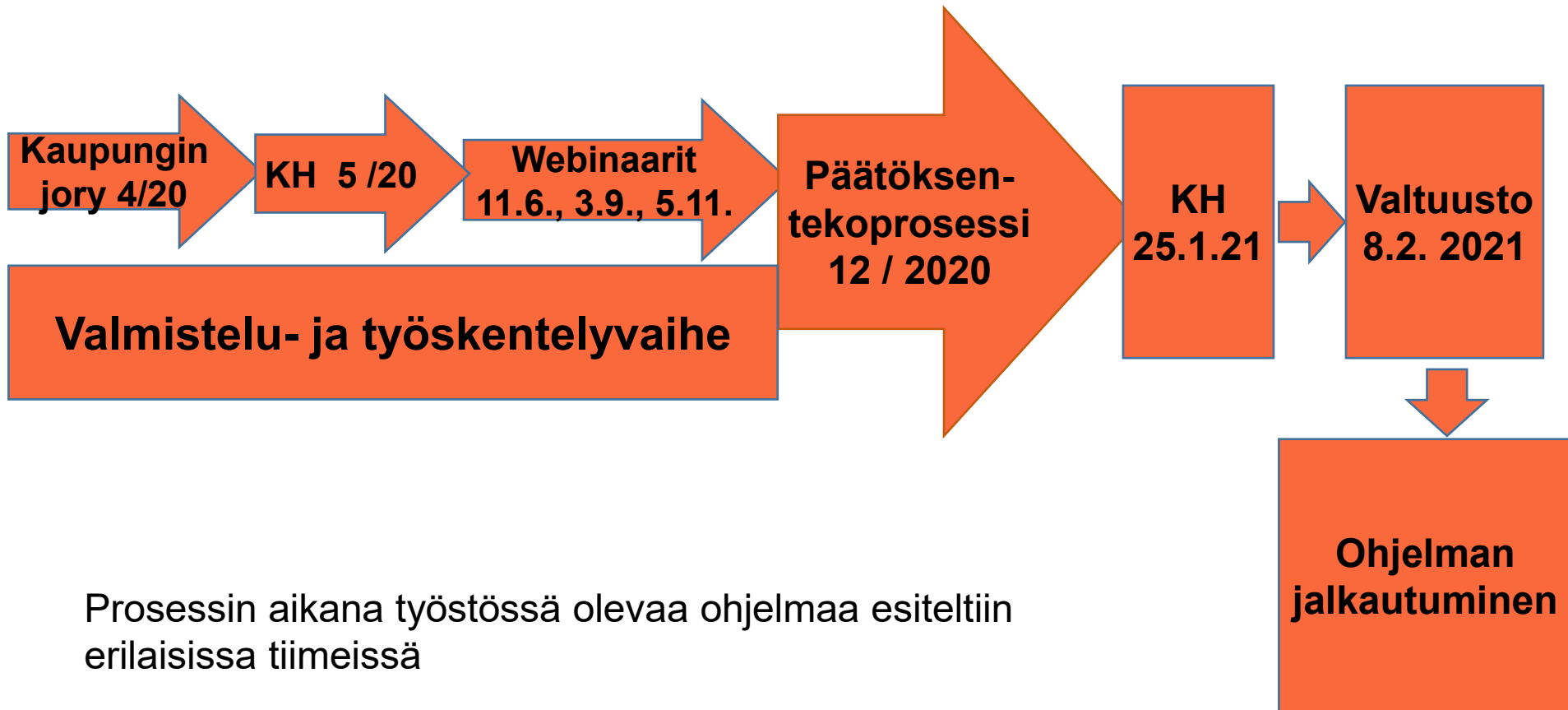
Lapsen oikeudet yhteiskunnassa - Johtamisella ajattelutavan muutokseen –webinaari

Hämeenlinnan kaupungin lapsistrategiatyön esittely

- Prosessi

Lapsiystävällinen Hämeenlinna –ohjelma

Lapsiystävällinen Hämeenlinna –ohjelma

OHJAUSRYHMÄ

- Johtavat viranhaltijat
- Valtuustoedustus
- Nuorisovaltuustoedustus
- Yhteistyökumppanit

KOORDINOINTIRYHMÄ

- viranhaltijat

Unicefin myöntämä Lapsiystävällinen kunta -tunnustus

Strategiasta tekemiseen

**Kaupunkirakenne-
lautakunta**
”Hyvä
kaupunkiympäristö
lapselle on hyvä
kaikille”.

**Sivistys- ja
hyvinvointi-
lautakunta**

**Sosiaali- ja
terveyslautakunta**

Onnellisuus

- Lapsiystävällinen Hämeenlinna – ohjelman keskeiseksi teemaksi on nostettu hämeenlinnalaisten lasten ja nuorten onnellisuus
- Onnellisuuden teema on liitetty viiteen hyvinvoinnin osa-alueeseen

Jouni J. Välijärvi: *Edellytykset kasvuun, oppimiseen ja osallisuuteen kaikille.*
- Onnellisuus-käsite on määritelty hämeenlinnalaisten lasten ja nuorten haastattelujen perusteella

Jouni J. Välijärvi: *Edellytykset kasvuun, oppimiseen ja osallisuuteen kaikille.*

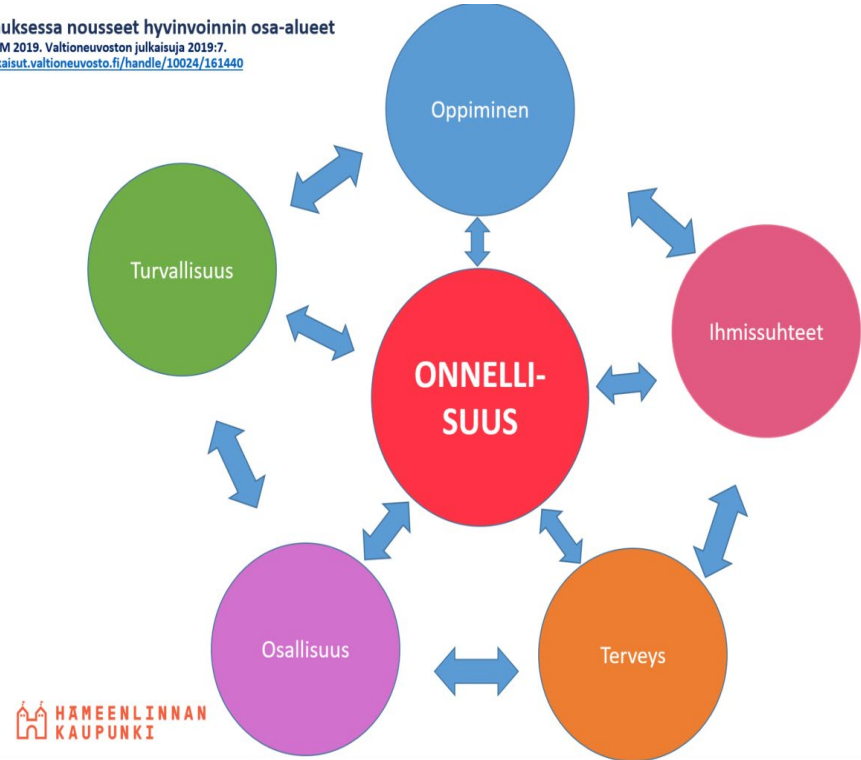

Onnellisuutta edistävät hyvinvoinnin osa-alueet

- Ohjelman yhteydessä rakennettiin raportointityökalu, jonka avulla voidaan tarkastella lasten ja nuorten tilannetta hyvinvoinnin osa-alueiden kautta (data THL:n kouluterveyskyselystä)
 - Seuranta
 - Vaikutukset

<https://hameenlinna.shinyapps.io/lapsiystavallinenhml/>

Tutkimuksessa nousseet hyvinvoinnin osa-alueet
STM & OKM 2019. Valtioneuvoston julkaisuja 2019:7.
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161440>

Kiitos

Jari Pekuri

strategiapäällikkö

Hämeenlinna

jari.pekuri@hameenlinna.fi

p. 0505706721

Kommenttipuheenvuoro 30.8.
erityisasiantuntija
Johanna Laaja,
UNICEFin Lapsiystävällinen
kunta -malli
www.lapsiystavallinenkunta.fi

”Lapsiystävällinen kunta -mallin hienous piilee juuri siinä, että se muuttaa kaikkien toimijoiden näkökulman konkreettisesti ja peruuttamattomasti.

Kun on kerran oikein kunnolla havainnut lapset ja nuoret, heitä näkee sen jälkeen kaikkialla, ja heidät muistaa kaikessa suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Ajatustavan muutos mullistaa koko organisaatiokulttuurin”

-Kalle Larsson, Tammelan kunnanjohtaja

**”Maailmasta pitää tulla
kiltimpi ja
ystävällisempi.
Me ei muuten jakseta.”**

UNICEFin kyselyyn vastannut nuori

**” Aikuisia on tässä
pitäjässä
koulupsykologista
kuraattoriin, mutta
apua on silti vaikea
saada.”**

UNICEFin kyselyyn vastannut nuori

- 1. Yhteisymmärrys tavoitteista ja päämääristä**
- 2. Monipuolista tietoa lapsista ja lapsilta**
- 3. Innostus ja sitoutuminen**

**”Luulen, että asiat helpottuvat,
kun tämä sukupolvi on
aikuinen.**

**Nykyiset aikuiset eivät ole
saaneet välttämättä olla
sellaisia kuin he ovat halunneet,
kun he olivat nuoria.”**

- UNICEFin kyselyyn vastannut nuori

Kiitos!

Kommenttipuheenvuoro

Lapsen oikeudet yhteiskunnassa -webinaari

Emilia Uljas, Suomen Lukiolaisten Liiton puheenjohtaja

Lapsistrategiasta yleisesti

Koronan vaikutukset

Nuorten näkökulma

Poikkihallinnollisuus

Johtajuus & osallisuuden rooli

Kiitos!

Emilia Uljas / emilia.uljas@lukio.fi